

CO DALEJ? PODSUMOWANIE WYNIKÓW WARSZTATÓW BADAWCZYCH dla kadr kultury zainteresowanych rozwojem przez teatr

Warsztat wydobywczy miał zebrać informacje zwrotne o zakończonym projekcie, jak i przybliżyć potrzeby i pomysły na kolejne lata, zarówno od osób nowych, jak i tych, które uczestniczyły w projekcie. Warsztat został zrealizowany w formie World Cafe w dwóch grupach badawczych obejmujących łącznie ponad 50 osób (nauczyciele, animatorzy kultury, terapeuci zajęciowi) w dn. 20.09.2025 – podczas podsumowania projektu „ReFORMA”.

Prowadzenie warsztatów i opracowanie wyników:

- Anna Nowak
- Karolina Kowal
- Aleksandra Gorzelik (Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach)
- Justyna Orlikowska (konsultacja scenariusza warsztatów)

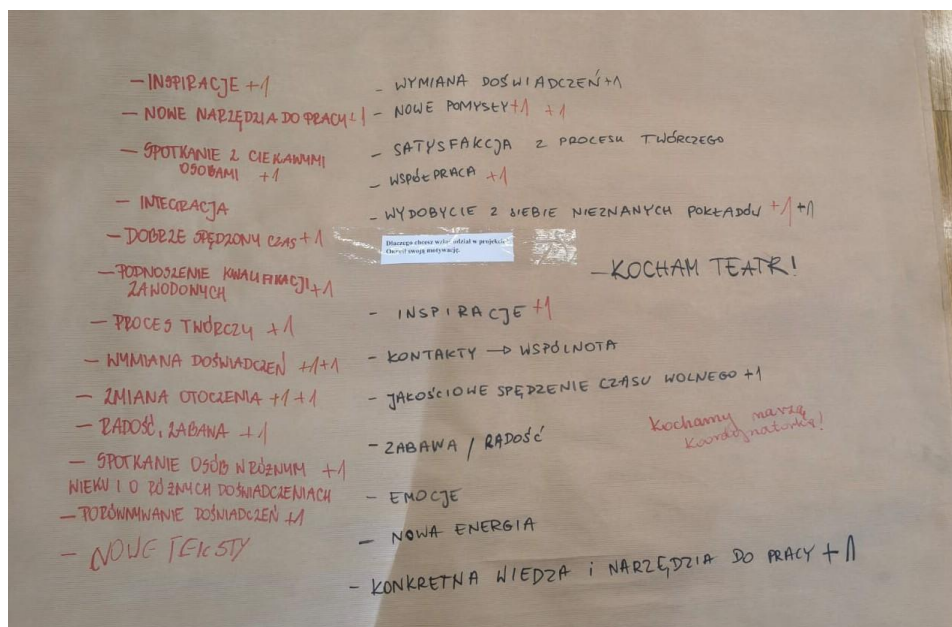

OPINIE OSÓB, KTÓRE UCZESTNICZYŁY W PROJEKCIE ReFORMA (2024-2025)

» Dlaczego chcesz wziąć udział w projekcie (w kolejnej edycji)?

- ❖ KOCHAM TEATR!
- ❖ Spotkanie oraz integracja z ciekawymi osobami, wymiana doświadczeń, tworzenie wspólnoty
- ❖ Inspiracje i nowe pomysły, zmiana otoczenia, nowa energia, wydobywanie z siebie nieznanych pokładów
- ❖ Nowe narzędzia i materiały do pracy
- ❖ Podnoszenie kwalifikacji zawodowych
- ❖ Radość i zabawa
- ❖ Satysfakcja z procesu twórczego

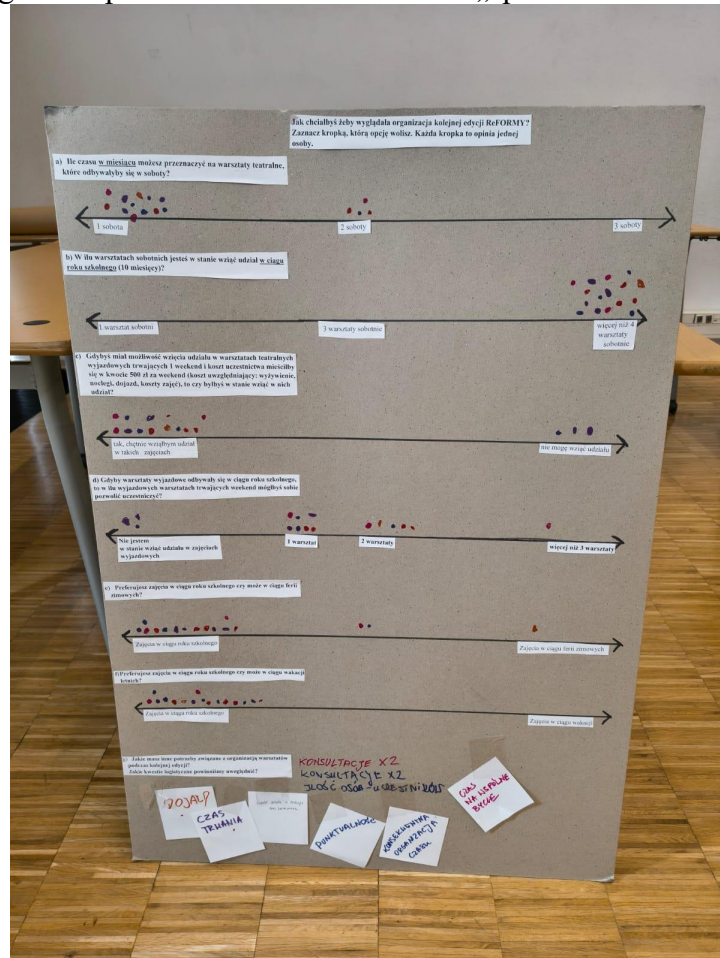

Poniżej kilka wybranych propozycji:

- 1) TWORZENIE SCENARIUSZA → BO TO TRUDNE
- 2) PRACA TEATRALNA
2 GRUPAMI MIĘDZYPOKOLENIOWYMI
- 3) MUZYKA I RYTM → BRAK NARZĘDZI BO CIEKAWIE
- 4) TEATR RUCHU → INNE MOŻLIWOŚCI WYRAŻANIA SIEBIE
- 5) PANTOMIMA
- 6) STREETART W TEATRZE → PRZESTRZEŃ DO DOTARCIA DO WIĘKSZEJ LICZBY OBYWATELI
- 7) REŻYSERIA → trudność pracy z grupą; organizacja pracy, prężności
- 8) TWORZENIE SCENARIUSZA OD PODSTAŁI Z UCZESTNIKAMI ZAJĘĆ → angażowanie grupy; akceptacja różnic pomysłowych
- 9) REALIZACJA SPEKTAKLI W TRUDNYCH WARUNKACH → ustalenie uczestników, scenografi, przygotowanie materiału
- 10) POBUDZENIE KREATYWNOŚCI UCZESTNIKÓW → wzbogacenie narzędzi pracy
- 11) ZADANIA TEATRALNE → inspiracje, wzbogacenie narzędzi pracy
- 12) RECYTACJA I PRZYGOTOWANIE UCZESTNIKÓW →
- 1) Impro 2. Bukse
2) Dobrostan + mindfulness + masaż
→ wypadowy
3) Reżyseria
4) Tematy głębsze
5) Muzyka w spektaklu + głos + edycja muzyki
6) Praca z osobami z niepełnosprawnościami
7) Teatr w przestrzeni miasta teatralnej / w basenie / w "kuchynie"
8) Wyrażanie emocji
9) Skraty w teatrze (łatwość + oszczędność)
10) Teatr ruchu
11) → lalki
- BRANŻ SRELI
- MEDIATY DLA MŁ
- EMISJA GŁOSU → ZWIĄZANA Z
- TEATR CIEMI (Branż Kulin)
- TEATR FORUM
- JAK PISAC PROJEKT
- JAK PROMOWAĆ PROJEKT

➤ **Organizacja kolejnej edycji** Z odpowiedzi na pytania organizacyjno-logistyczne wynika, że większości osób odpowiada formuła warsztatów jednodniowych (soboty) i mogą w nich brać udział wielokrotnie w ciągu roku. Popularnością cieszyła się też opcja weekendowego warsztatu wyjazdowego w ciągu roku szkolnego. „Warsztaty wyjazdowe połączone z relaksem i czasem dla siebie – najlepiej w miejscach oddalonych od dużych miast, żeby było dużo zieleni”. Z innych wskazówek organizacyjnych wskazano zapotrzebowanie na więcej konsultacji indywidualnych i więcej możliwości spotykania się uczestników (więcej

czasu na integrację). A także z uwag dotyczących warsztatów – prośba o zwrócenie uwagi na pilnowanie harmonogramu i punktualność niezależnie od „spóźnialskich” uczestników.

➤ Z jakimi trudnościami możesz się spotkać w swoim miejscu pracy, realizując działania teatralne ze swoimi uczniami/podopiecznymi?

- ❖ Niespodziewane zmiany harmonogramu uczestników wynikające z innych obowiązków
- ❖ Brak sali lub za mała sala
- ❖ Brak zrozumienia ze strony przełożonych (lekceważące podejście, pomijanie potrzeb prowadzących np. nakaz grania spektaklu przeznaczonego do grania w sali – w plenerze)
- ❖ Sprzeczne oczekiwania rodziców i prowadzących – ingerencje rodziców oraz brak zaufania ze strony rodziców
- ❖ Brak czasu na realizację działań teatralnych
- ❖ Brak finansów
- ❖ Konflikty w grupie – różne wizje uczestników
- ❖ Bariery komunikacyjne w grupie (uczestnicy ze słabą znajomością języka polskiego, problemy logopedyczne uczestników)
- ❖ Trudności wychowawcze – problemy z dyscypliną
- ❖ Wstyd i problemy z samooceną
- ❖ Lekkoduszne podejście uczestników do zajęć – nieobecności, wypisywanie się z zajęć, brak chęci uczestnictwa w zajęciach, brak poczucia odpowiedzialności za projekt

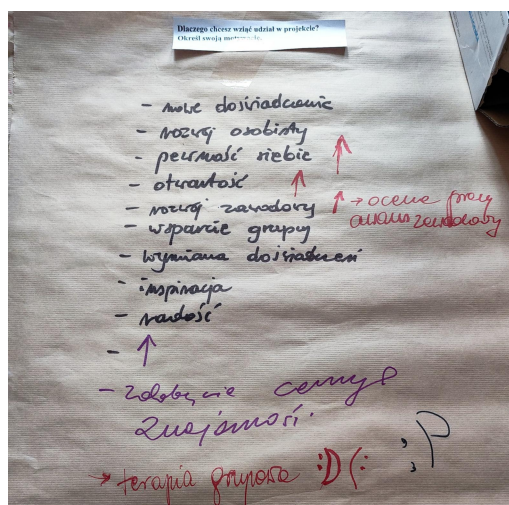
- NIEOBECNOŚCI
- WSTĘPI PROBLEM Z SAMOCENĄ
- MAŁA SALA
- SPRZECZNE OCZEKIWANIA (RODZICÓW, INSTYTUCJI...)
- KONFLIKTY W GRUPIE
- BARIERY KOMUNIKACYJNE (UCZESTNICY ZAJĘĆ, KTOŚ SIĘ STAWIA J. TOLSKU)
- ZAPLECZE TECHNICZNE (CZŁOWIEK)
- L. ELOKOWSKIŃSKI
- DYSKUSJA
- SAMODYSKUSJA
- dzieci wypisują się (redukcja)
- nieobecności
- brak zrozumienia ze strony przełożonych
- brak sali (infrastruktura) +
- problemy logopedyczne dzieci
- bariery komunikacyjne
- konflikty w grupie +
- trudności wychowawcze
- brak finansów +
- brak czasu +
- niespodziewane zmiany +
narracji (u dzieci)
- brak zrozumienia specyfiki pracy
- RÓŻNE WIZJE UCZESTNIKÓW
- BRAK SALI ZE SCENĄ +
- INGERENCJE / BRAK ZAUFANIA ZE STRONY RODZICÓW
- SPRZECZNE OCZEKIWANIA
- AMBICJE RODZICÓW I UCZESTNIKÓW +
- KOMPETENCJE PROWADZĄCEGO
- NIEOBECNOŚĆ +
- BRAK POZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA PROJEKT +

OPINIE OSÓB, KTÓRE NIE UCZESTNICZYŁY W ReFORMIE

» Dlaczego chcesz wziąć udział w projekcie?

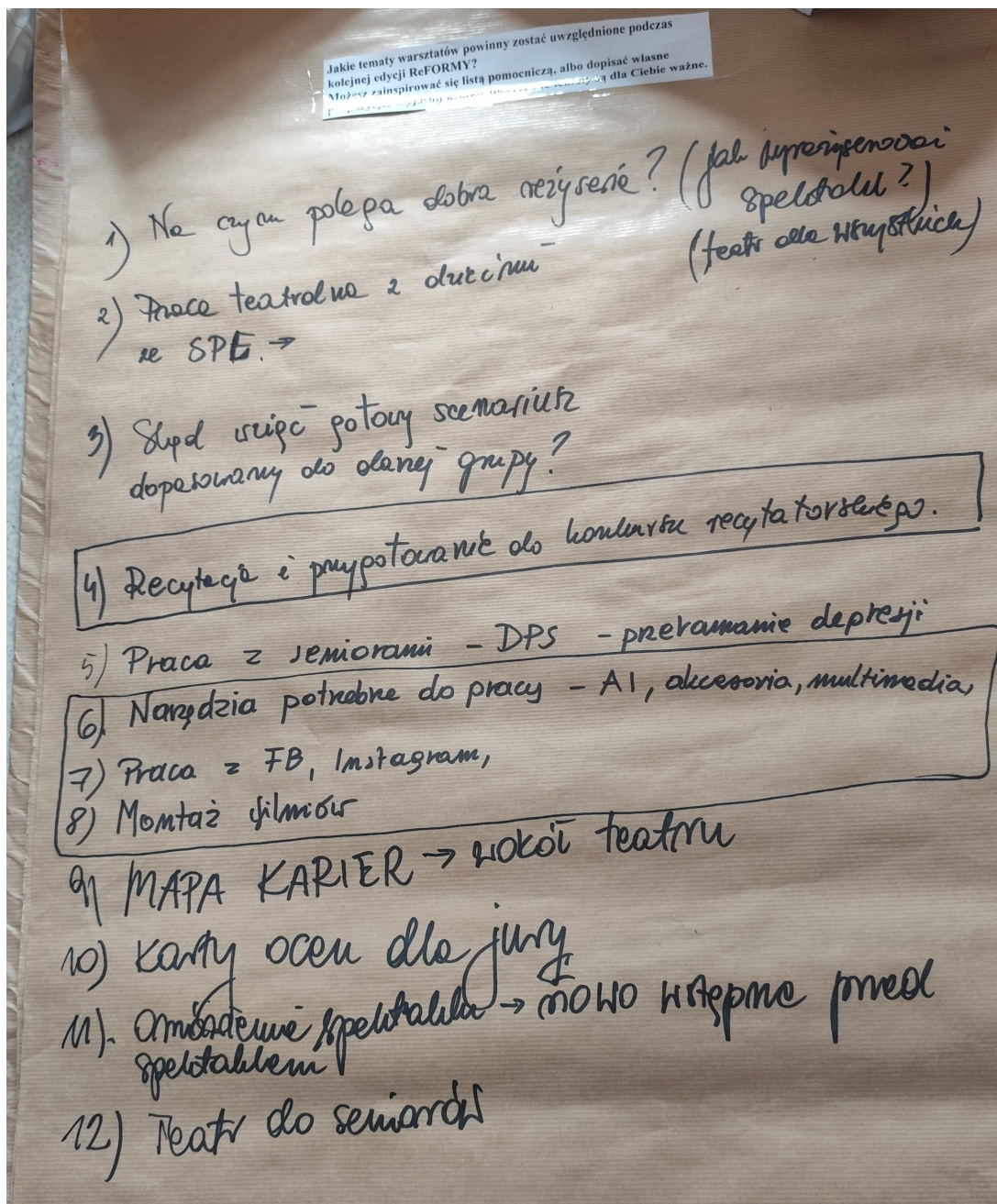
- ❖ Nowe doświadczenie
- ❖ Rozwój osobisty
- ❖ Wzrost pewności siebie
- ❖ Otwartość na nową wiedzę, na nowych ludzi
- ❖ Rozwój zawodowy – ocena pracy, awans zawodowy
- ❖ Wsparcie grupy
- ❖ Wymiana doświadczeń
- ❖ Inspiracja
- ❖ Radość
- ❖ Zdobyć cennych znajomości, sieciowanie się
- ❖ Terapia grupowa

» Jakie tematy powinny zostać uwzględnione podczas kolejnej edycji ReFORMY?

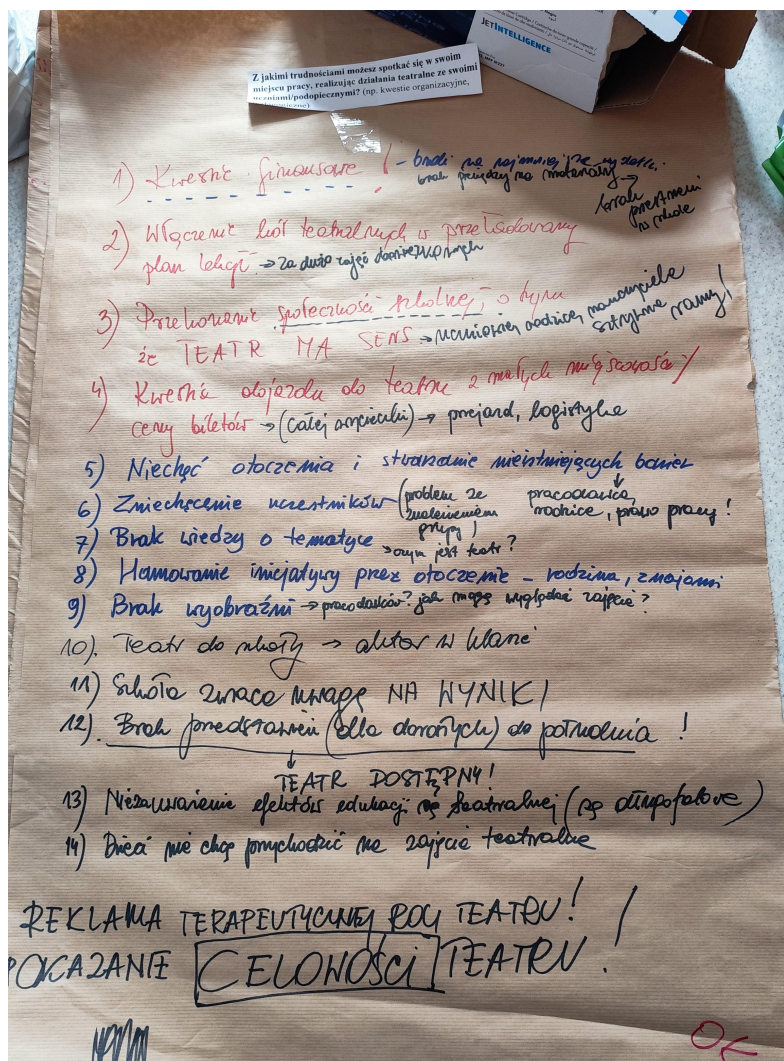
- ❖ Na czym polega dobra reżyseria
- ❖ Praca teatralna z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- ❖ Skąd wziąć gotowy scenariusz dopasowany do danej grupy
- ❖ Recytacja i przygotowanie do konkursów recytatorskich
- ❖ Praca z seniorami/DPS – przełamywanie depresji
- ❖ Narzędzia potrzebne do pracy – AI (sztuczna inteligencja), multimedia, akcesoria (nagłośnienie, oświetlenie zarówno „DIY” i profesjonalne)
- ❖ Praca z FB, Instagramem, TikTokiem
- ❖ Montaż filmów
- ❖ Mapa karier – jakie zawody są w teatrze (nie tylko aktor, reżyser ale też scenograf, oświetleniowiec itp.)
- ❖ Karty ocen dla jury konkursów/przeglądów teatralnych (jak je stworzyć, co w nich powinno się zawierać)
- ❖ Omówienie spektaklu – jak przygotować uczniów do odbioru spektaklu, jak z nimi rozmawiać o tym, co zobaczyli
- ❖ Teatr dla seniorów – jak pracować w grupie teatralnej tworzonej przez seniorów

➤ Z jakimi trudnościami możesz się spotkać w swoim miejscu pracy, realizując działania teatralne ze swoimi uczniami/podopiecznymi?

- ❖ Kwestie finansowe – braki na najmniejsze wydatki (np. materiały warsztatowe, takie jak papier czy kredki)
- ❖ Włączenie kół teatralnych w pozostałe aktywności odbiorców (uczniowie mają za dużo zajęć dodatkowych i na zajęcia teatralne nie mają ochoty/czasu)
- ❖ Przekonanie społeczności szkolnej (rodzice, nauczyciele, uczniowie), że „teatr ma sens”; hamowanie inicjatywy teatru przez otoczenie/zniechęcanie potencjalnych uczestników, brak wyobraźni współpracowników o tym, jak takie zajęcia mogą wyglądać
- ❖ Zniechęcenie uczestników – problemy ze znalezieniem chętnych uczestników = problem ze stworzeniem grupy teatralnej
- ❖ Kwestia dojazdu do teatru z małych miejscowości, koszt biletów – logistycznie duże przedsięwzięcie, często organizowane bez wsparcia pozostałych pracowników placówek
- ❖ Szkoła zwraca uwagę na efekt, a nie na proces
- ❖ Niezauważanie długotrwałych efektów edukacji teatralnej, np. terapeutyczna rola teatru
- ❖ Brak szeroko pojętej dostępności – spektakle dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, brak porannych spektakli dla dorosłych – chęć aby brać udział w życiu teatralnym jest, ale nie ma możliwości korzystania z oferty.

➤ Organizacja kolejnej edycji

Grupa nieuczestnicząca do tej pory uznała, że jest w stanie na warsztaty tematyczne poświęcić 1 sobotę w miesiącu, a w ciągu roku szkolnego jest w stanie być nawet więcej niż 4-krotnie. Dużym zainteresowaniem spotkały się także warsztaty wyjazdowe – większość z badanych osób stwierdziła, że mogłaby wyjechać

nawet dwa razy w roku szkolnym na taki warsztat (nawet gdyby wiązało się to z dodatkową zapłatą). Interującym elementem, który się pojawił w tej grupie była gotowość i chęć spotkań integrujących uczestników tj. spotkanie wigilijne, podczas którego uczestnicy mogliby się lepiej poznać i podzielić doświadczeniami.

Jak chciałbyś żeby wyglądała organizacja kolejnej edycji ReFORMY?
Zaznacz kropką, którą opcję wolisz. Każda kropka to opinia jednej osoby.

a) Ile czasu w miesiącu możesz przeznaczyć na warsztaty teatralne, które odbywałyby się w soboty?

b) W ilu warsztatach sobotnich jesteś w stanie wziąć udział w ciągu roku szkolnego (10 miesięcy)?

c) Gdybyś miał możliwość wzięcia udziału w warsztatach teatralnych wyjazdowych trwających 1 weekend i koszt uczestnictwa mieściłby się w kwocie 500 zł za weekend (koszt uwzględniający: wyżywienie, noclegi, dojazd, koszty zajęć), to czy byłbyś w stanie wziąć w nich udział?

d) Gdyby warsztaty wyjazdowe odbywały się w ciągu roku szkolnego, to w ilu wyjazdowych warsztatach trwających weekend mógłbyś sobie pozwolić uczestniczyć?

e) Preferujesz zajęcia w ciągu roku szkolnego czy może w ciągu ferii zimowych?

f) Preferujesz zajęcia w ciągu roku szkolnego czy może w ciągu wakacji letnich?

g) Jakie masz inne potrzeby związane z organizacją warsztatów podczas kolejnej edycji? Jakich kwestii logistycznych powinniśmy uwzględnić?

1 sobota 2 soboty 3 soboty

1 warsztat sobotni 3 warsztaty sobotnie więcej niż 4 warsztaty sobotnie

nie mogę wziąć udziału tak, chętnie wziąłbym udział w takich zajęciach

Nie jestem w stanie wziąć udziału w zajęciach wyjazdowych 1 warsztat wyjazdowy 2 warsztaty więcej niż 3 warsztaty

Zajęcia w ciągu roku szkolnego Zajęcia w ciągu ferii zimowych

Zajęcia w ciągu roku szkolnego Zajęcia w ciągu wakacji

expres do kawy
spotkania ze specjalistami (aktor, psycholog, pedagog, ...) niezabur, dysleksja!
spotkania domowe - wigilie, zjedzenie, przedkawy...

OTK

REKOMENDACJE:

Analizując wyniki badań zarówno w grupie, która brała udział w projekcie ReFORMA w latach 2024-2025 oraz w grupie osób, które nie brały udziału w projekcie, dochodzimy do następujących wniosków:

W kolejnej edycji ReFORMy konieczne jest:

- ❖ Kontynuowanie warsztatów edukacji teatralnej, wzbogacanych o tematykę rozwoju osobistego, w tym zwłaszcza w zakresie takich tematów jak: reżyseria, praca ze scenariuszem, teatr ożywionej formy, praca ze słowem (od dykcji i emisji po głosową interpretację tekstu), działania pobudzające kreatywność uczestników i uczące ich realizacji działań teatralnych w różnych warunkach (w tym także w warunkach szkolnych – bez profesjonalnego oświetlenia, bogatej scenografii i wsparcia technicznego).
- ❖ Rozbudowanie procesu konsultacji indywidualnych dla uczestników warsztatów, w tym także szczególnie mocno doceniono wizyty prowadzących konsultacje podczas zajęć i prób. Pozwoliło to prowadzącym łatwiej wdrożyć temat, bo „jak osoba z zewnątrz zwróci na coś uwagę”, to grupa skuteczniej to wykorzysta, niż prowadzący, którego znają na co dzień.
- ❖ Konieczność oddziaływania nie tylko na nauczyciela/terapeutę/animatora, ale także na jego miejsce pracy – podjęcie działań służących nobilitacji funkcji teatru amatorskiego poprzez m.in. działania włączające dyrektorów placówek.
- ❖ Praca ze szkołami. Promocja programu ReFORMA może pobudzić zmianę w myśleniu o teatrze w szkole. Nie tylko jako o kółku teatralnym, ale jako rozbudowanej i wielowymiarowej metodzie uczenia, która może być wykorzystywana na różnych przedmiotach (np. język polski, języki obce, historia, plastyka, wiedza o społeczeństwie, muzyka itp.) i odpowiada na różne wskaźniki z podstawy programowej, każdego etapu nauczania.

❖ Teatr jest dla wszystkich – więcej warsztatów dotyczących pracy z osobami z niepełnosprawnościami (np. dla pracowników WTZ), a także dla osób pracujących z grupami marginalizowanymi (np. w DPS-ach, z osobami w kryzysie bezdomności, osobami w areszcie, osobami w traumie). Wykorzystywanie teatru jako metody terapeutycznej rozładowującej napięcia w sposób twórczy i dający poczucie sprawczość i włączania.

❖ Realizacja programu mocno zindywidualizowanego – w którym każdy uczestnik będzie mógł wybrać te tematy, które są dla niego wyjątkowo ważne i nie będzie „wykluczany” dlatego, że nie bierze udziału w całym cyklu. Uczestnicy badań podkreślali, że bardzo chcą się rozwijać, ale w obliczu ich dużego zaangażowania w życie zawodowe i rodzinne (znaczna część osób wychowuje dzieci w wieku szkolnym i młodsze) często trudno im na udział w całym długim kursie – są w stanie przeznaczyć na warsztaty maksymalnie 2 soboty w miesiącu. Znaczna część osób badanych to też uczestnicy z bardzo różnym doświadczeniem teatralnym – nie każdy potrzebuje zgłębić każdy temat związany z działaniami teatralnymi, ale chętnie weźmie udział w tych tematach, które nie miał okazji wcześniej rozszerzyć.

❖ Zwrócenie uwagi na działania integrujące uczestników – watek ten pojawił się w obu grupach badawczych. Dorośli uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę na wartość jaką niesie doświadczenie innych uczestników – stąd tak dużym zainteresowaniem cieszyły się m.in. warsztaty w formie wyjazdowej. Nauczyciele, animatorzy kultury i terapeuci zajęciowi potrzebują przestrzeni na to, żeby się spotkać i podzielić doświadczeniami.